

Výroční zpráva o činnosti

Asociace waldorfských škol České republiky z.s. za období 1.9. 2019 - 31.8.2020

I. Základní údaje

Název:	Asociace waldorfských škol České republiky z.s.
Sídlo:	Základní škola waldorfská, Butovická 228/9, 158 00 Praha – Jinonice
Představenstvo:	Mgr. Milena Vlčková, Mgr. Tomáš Jedlička, Mgr. Tomáš Petr, Ing. Pavel Seleši, Jan Strejcovský
IČO:	67362958
Kontakty:	e-mail: waldorf@seznam.cz Telefon: 723 539 983 Web: www.iwaldorf.cz
Spisová značka:	L 8249 vedená u Městského soudu v Praze

II. Poslání a cíle Asociace waldorfských škol v ČR

Asociace waldorfských škol České republiky z. s. (dále jen Asociace) je dobrovolný profesní nepolitický spolek waldorfských škol, vycházejících z pedagogiky Rudolfa Steinera.

Posláním spolku je:

- 1) Prosazovat a hájit svobodu a pluralitu ve vzdělávání a dodržování práv dítěte, rodiče a učitele zaručených mezinárodními úmluvami.
- 2) Koordinovat práci waldorfských škol v České republice.
- 3) Prosazovat zájmy waldorfských škol zvláště v oblastech rovnoprávného legislativního zakotvení, vlastního vzdělávacího programu, financování škol a s nimi spojených školských zařízení i v otázkách pracovně právních.
- 4) Zastupovat waldorfské školy ve společných zájmech směrem k veřejnosti a organizacím působícím v oblasti výchovy a vzdělávání v ČR i v zahraničí.
- 5) Zabezpečovat a vytvářet podmínky pro vzdělávání učitelů waldorfských škol a dalších zájemců o waldorfskou pedagogiku.
- 6) Podporovat a zajišťovat potřebnou publikační a vydavatelskou činnost.
- 7) Podporovat vznikající waldorfské školské iniciativy.
- 8) Pečovat o ochranu ochranných známek jmen „Waldorf“ a „Rudolf Steiner“.

III. Členové Asociace

Asociace zastupovala ve školním roce 2019/20 tyto základní členy:

Základní školy

- 7 samostatných obecních úplných základních waldorfských škol s ročníky 1-9 (v Brně, Ostravě – Mlýnici, Pardubicích, Písku, Praze – Jinonicích, Příbrami, Semilech; z toho semilská škola spojuje základní a střední stupeň; příbramská škola spojuje MŠ, ZŠ, lyceum a střední odborné učiliště)
- 2 úplné obecní školy pracující ve společném subjektu s klasickou školou s ročníky 1-9 (waldorfské třídy), a to v Ostravě – Porubě a Praze – Dědině
- 3 úplné soukromé waldorfské školy s ročníky 1-9 v Č. Budějovicích (o.p.s.), Olomouci (s.r.o.), Plzni (o.p.s)
- 3 rozvíjející se soukromé školy: v Karlových Varech (o.p.s.) s ročníky 1-8, pod které spadá též pobočka v Chebu s ročníky 1-4; v Ratibořských Horách u Tábora (o.p.s.) s ročníky 1-3 a v Třebušíně (o.p.s.) s ročníky 1-5
- 2 začínající školy pracující ve společném subjektu s klasickou školou – a to v Liberci s ročníky 1-3 a v Kuchařovicích u Znojma s ročníky 1-2

Střední školy

- 5 waldorfských středních škol pracujících podle vzdělávacího programu ‚Kombinované lyceum‘ - v Ostravě, Praze, Semilech a Příbrami (zde v kombinaci se středním odborným učilištěm) a rozvíjející se střední škola s ročníky 1-2 v Českých Budějovicích. V Praze a Ostravě jde o samostatné subjekty, v ostatních městech se jedná o stejný subjekt se základní školou.

Speciální školy

- 1 speciální waldorfskou školu – ZŠ a SŠ waldorfská Praha-Opatov s ročníky 1–12 (včetně praktické školy dvouleté)

Členství v Asociaci bylo rozlišeno na členy základní (školy, jež splnily podmínky pro udělení známky „Waldorf“) a členy přidružené (iniciativy k založení školy, spolky rodičů, organizace podporující waldorfskou pedagogiku apod.)

Ve školním roce 2019/2020 navštěvovalo školy s waldorfskou výukou celkem 3563 žáků a studentů, z toho bylo 3037 žáků ZŠ (ve 158 třídách) a 504 studentů SŠ (v 18 třídách) a 22 žáků praktické školy (ve 2 třídách). /údaje k 1.10.2019/

Asociaci waldorfských škol zastupovali v mezinárodních organizacích:

- Mgr. Dušan Pleštil, Ph.D. □ v Haagský kruh – mezinárodní konference waldorfského hnutí
- Mgr. Břetislav Kožušník – Evropská rada waldorfských škol (ECSWE)
- Mgr. Kateřina Kozlová – mezinárodní sdružení pro waldorfskou pedagogiku ve střední a východní Evropě (IAO)

Tato sdružení napomáhají posilovat globální vědomí o úkolech waldorfské pedagogiky a jsou činné na mezinárodní úrovni.

V České republice je Asociace **řádným členem SKAV** (Stálá konference ve vzdělávání).

IV. Setkávání

V období od 1.9.2019 do 31.8. 2020 se konala 3 zasedání Rady Asociace waldorfských škol a několik setkání představenstva (zhruba jednou měsíčně s výjimkou letních prázdnin). Každou waldorfskou školu, resp. waldorfské třídy, zastupovali v Radě 1 - 2 zástupci.

Termíny jednání Rady Asociace

23.9. 2019	Praha – Jinonice
15.-16.11.2019	výjezdní zasedání v Jevíčku
15.5. 2020	Praha – Jinonice

V tomto školním roce se dále konala setkání **setkání vedoucích pracovníků škol**, kteří zde řešili problémy související s vedením školy, organizací a legislativou. Proběhlo také **setkání zástupců rodičovských iniciativ**, kde rodiče koordinují možnou pomoc s organizační, legislativní apod.

V. Činnost Asociace

Činnost Asociace v tomto školním roce výrazně ovlivnily dva faktory. Jedním z nich bylo dokončení oslav 100- letého výročí vzniku waldorfské pedagogiky, které zasáhly do počátku školního roku. Stejně tak jako všichni ostatní v naší zemi jsme pak byly zasaženy jarním omezením akcí kvůli vyhlášenému nouzovému stavu, kdy musely být veškeré plánované zrušeny nebo posunuty.

Činnost Asociace se tradičně soustředila na vzdělávání učitelů, publikační činnost, podporu škol a iniciativ, na společné akce, jednání s institucemi a další činnost.

a) Vzdělávání učitelů

- Asociace **pořádá setkání waldorfských učitelů pod názvem Dílna waldorfského učitele**. Tato akce, plánovaná do Příbrami, musela být pro letošek zrušena.
- Ostatní vzdělávací akce byly pořádány jinými subjekty. Asociace uznává diplomy **z tříletého víkendového vzdělávání** seminářů subjektů (abecedně):
 - Akademie sociálního umění TABOR
 - Akademie waldorfské pedagogiky
 - Waldorfský seminář Praha
- Pod hlavičkou Akademie waldorfské pedagogiky také probíhal **Letní kurz waldorfské pedagogiky** v Semilech a další víkendové semináře.
- Jednotlivé školy pořádaly vlastní vzdělávací akce menšího formátu, nezřídka spojené s návštěvou mentorů školy. Příkladem může být setkávání učitelů angličtiny pořádané v Brně.

b) Publikační činnost

Časopis Člověk a výchova

Časopis vychází od roku 1996 a se věnuje waldorfské pedagogice a souvisejícím tématům. Je vydáván ve čtvrtletním rytmu (rozsah jednoho čísla se pohybuje kolem 70 stran). Časopis informuje o dění ve waldorfských školách, nabízí inspiraci pro vyučování, mimoškolní činnosti a sebevzdělávání, zveřejňuje pedagogické přednášky, materiály, přináší recenze relevantní literatury, informace o plánovaných akcích apod. Časopis vychází díky redakční a překladatelské činnosti Petra Šimka.

V období 1.9. 2019 – 31.8. 2020 vyšla čtyři čísla časopisu s těmito tématy (časopis je číslován podle kalendářního roku):

2019/3	Úcta k minulosti – soucítění pro přítomnost – nadšení pro budoucnost dítěte
2019/4	Je nám opravdu každé dítě vítáno?
2020/1	Přinášíme duchovní elementy od srdcí do duší dětí?
2020/2	Člověk se učí v obrazech – o lidské duši i ekonomice

Literatura k waldorfské pedagogice

Výchova a vyučování na základě poznání člověka

Zejména díky péči Dušana Pleštila se podařilo vydat soubor devíti pedagogických přednášek Rudolfa Steinera **Výchova a vyučování na základě poznání člověka** s podtitulem Devět přednášek pro učitele Svobodné waldorfské školy ve Stuttgartu v letech 1920 až 1923 (GA 302a), a to jako vázanou publikaci v nákladu 600 kusů.

Brožury GAWAN k mediální výchově

V nákladu 1000 ks byla nově (jako 2. vydání) v barevné úpravě vydána brožura **Gawan 2.I – Průvodce rodičů po mediální džungli** (v originále Struwwelpeter 2.I).

Rovněž v nákladu 1000 ks byla v barevné úpravě vydána brožura pro učitele **Gawan 2.0. - Vědomý vztah k médiím a waldorfská pedagogika** (v originále Struwwelpeter 2.0).

Obě publikace byly distribuovány do jednotlivých škol a je připravováno jejich uveřejnění v elektronické podobě na webu Asociace.

Příprava dalších publikací

V aktuálním plánu je stále pozdržené vydání publikace **Výchova ke svobodě**, dále probíhají překlady publikací **Vývojové úkoly a kompetence** a **Mediální pedagogika na waldorfských školách**.

c) Spolupráce se školami a nově vznikajícími iniciativami

Ve školním roce 2019-20 nedošlo k otevření žádné nové waldorfské školy či třídy.

S Asociací začala spolupracovat iniciativa Spolek pro Waldorfskou školu ve Zlíně a okolí, která byla přijata za přidruženého člena a které má v plánu ve Zlíně či okolí otevřít soukromou waldorfskou školu.

Ke konci školního roku proběhlo jednání se zástupci ZŠ Letohradská v Praze s výsledkem, že se škola stala přidruženým členem Asociace.

Za přidruženého člena Asociace bylo také přijato Gymnázium Jevíčko (kombinované lyceum).

d) Akce ke 100. výročí waldorfské pedagogiky

Jaro 2019 bylo ve znamení oslav, po českých školách putovala výstava ke 100 letům waldorfské pedagogiky, byl vydán kalendář waldorfských škol, každá waldorfská škola poslala každé waldorfské škole na světě pohlednici, 14.6. se konal koncert orchestru a sboru ve Smetanově síni Obecního domu, 15.6. pak festival na Vyšehradě spojený s výstavou o včelách.

Nejprve pro účely výstavy v Praze vznikly **velkoformátové informační postery** určené i pro venkovní expozici (Waldorfská škola v obrazech). (plastové panely na kovových stojanech). Tato výstava je míněna nadčasově a lze ji použít i při dalších příležitostech v exteriéru. Přípravu této výstavy řídil Pavel Seleši.

Dalším velkým projektem bylo **vytvoření filmového dokumentu** o českých waldorfských školách studiem Inspirativ, kdy štáb objednal několik waldorfských škol a akcí, aby výslednou podobu dokumentu představil na podzim 2019, kdy jej také vysílala Česká televize. Za koordinaci tohoto projektu na naší straně patří dík Pavlu Selešimu.

Došlo také k pořízení českých titulků k **zahraničnímu dokumentu o waldorfských školách**. Za koordinaci zde patří dík Tomášovi Jedličkovi.

e) Volby orgánů Asociace

Volba představenstva a kontrolní komise Asociace byla z důvodu mimořádné situace přesunuta z červnového termínu na listopad 2020. Oběma orgánům tak byl prodloužen mandát.

f) Nadační fond Waldorf

Zástupci nadačního fondu semilské školy transformovali tento nadační fond celorepublikový. Současně se Nadační fond Waldorf stal přidruženým členem Asociace.

g) Revize RVP a digitalizace výuky

Zástupci Asociace sledovali diskusi o plánovaných úpravách Rámcového vzdělávacího programu, účastnili se setkání ohledně Strategie 2030+ , jednání Sdružení soukromých škol ohledně reformy financování.

Byla ustavena skupina koordinátorů RVP, kteří si rozdělili pole působnosti. Ve skupině jsou činní Tomáš Kuba (účast ve SKAV, sledování oblasti školské politiky), Pavel Lomička (překlad knihy *Entwicklungsaufgaben und Kompetenzen - Vývojové úkoly a kompetence*), Rostislav Riško (jednání s politiky).

h) Duhové divadlo, Olympiáda 5. tříd

Tyto tradiční akce se v letošním školním roce kvůli nouzovému stavu neuskutečnily.

i) WOW Day, WOW-Year

Již tradičně se některé školy připojily k mezinárodní akci WOW Day. Rok 2019 byl v rámci stoletého výročí výjimečný tím, že akce probíhala vlastně celý rok 2019, proto WOW-Year. Akce Waldorf One World probíhá ve spolupráci s organizací Freunde der Erziehungskunst a European Council of Steiner/ Waldorf Education (ECSWE). Jedná se o dobročinnou akci, jejímž smyslem je formou brigád, sponzorských běhů, prodeje výrobků žáků a rodičů, představení nebo dalších jiných aktivit shromáždit finanční prostředky pro rozvoj waldorfských škol v rozvojových zemích. V roce 2019 se této akci účastnily školy v Příbrami, Písku, Praze - Dědině, Českých Budějovicích, Ostravě - Porubě (ZŠ i SŠ) a získaly tak částku 50 282,- Kč, která byla zaslána na účet německého organizátora.

j) Činnost Asociace v době kovidové

Setkávání v době karantény bylo omezeno na online jednání. S určitým znepokojením sledovali členové Asociace fenomény spojené s karanténou, které většinová společnost spíše neřešila či naopak přijímala s nadšením (nadužívání médií pro výuku). Svá stanoviska formulovali zástupci Asociace na webu nebo v časopise *Člověk a výchova*.

Asociace se připojila ke stanovisku ELIANT - Stanovisko k situaci dětí a dospívajících v čase pandemie koronaviru, které uveřejnila na svém webu.

VI. Hospodaření AWŠ

Popisované hospodářské období Asociace trvalo od 1.9.2019 do 31.8.2020. Účetním Asociace byla Barbora Strejcovská.

Členský příspěvek do Asociace v tomto období byl nezměněn, a to 200,- Kč na žáka.

Vybrané členské příspěvky a dary sloužily k financování činnosti Asociace.

Asociace uhradila členský příspěvek do SKAV ve výši 3 000,- Kč a do Evropské rady waldorfských škol ve výši 1 Euro na žáka, tedy 89 198,18 Kč.

Asociace odsouhlasila finanční podporu studia eurytmie ve výši 26 000 Kč, podpora bude poskytnuta v příštím období.

Hlavní náklady se týkaly především vydávání publikací a časopisu, vedení účetnictví Asociace, mzdových nákladů (dohody o provedení práce), cestovních nákladů, právních služeb, webhostingu, poštovního, kancelářských potřeb, bankovních poplatků aj.

Výnosy celkem	1 064 768,75
----------------------	---------------------

hlavní výnosy:	členské příspěvky	725 365,00
	dary na knihy a časopisy	167 471,06
	tržby za prodané publikace	85 529,00
	tržby za prodané časopisy	41 748,70

Náklady celkem	905 735,99
-----------------------	-------------------

hlavní náklady:	výroba publikací	149 086,00
	výroba časopisu	132 866,00
	služby W100	132 435,00
	mzdové náklady	148 380,00
	autorské honoráře	100 012,00
	služby ostatní	110 630,97
	poskytnuté členské příspěvky	90 227,56

VII. Ohlédnutí za rokem

Školní rok 2019-20 byl obdobím velice specifickým. Zatímco podzim 2019 byl ve znamení určitého zklidnění po předchozím vynaložení obrovské energie k uskutečnění akcí ke stoletým oslavám waldorfské pedagogiky, jaro pak znamenalo téměř úplné umrtvení společenského života kvůli koronavirové karanténě, a to nejen v naší zemi. Učitelé se nemohli scházet s žáky, nemohly probíhat schůzky Asociace, zastavil se běh waldorfských seminářů, o tradičních waldorfských akcích ani nemluvě. Nastal vlastně pravý opak roku předchozího, který byl charakteristický velkou společnou aktivitou a prezentací waldorfské pedagogiky navenek.

V myšlenkách o větší profesionalizaci organizace jsme se posunuli o krok dále angažováním skupiny třech koordinátorů RVP, kteří si mezi sebou rozdělili některé potřebné činnosti vedoucí k zapojení do aktivit ohledně školské politiky a práci v organizacích jako je SKAV apod. Volba nového představenstva byla kvůli karanténě přesunuta do následujícího období. Představenstvo nadále suplovalo funkci jiných orgánů, které by měly vzniknout (redakční rada, pracovní a odborné skupiny apod.)

Velkou otázkou také zůstává, kolik prostoru zbývá pro skutečný waldorfský přístup ve výuce v časech převažující online výuky a distančního přístupu, když ideály waldorfské pedagogiky jsou postaveny zejména na sociální interakci a uměleckém přístupu.

Sestavil Tomáš Petr

Zahraniční dokument o waldorfu (1. díl s českými titulky):

<https://youtu.be/Ug8Zw49KtgY>

Dokument o českých waldorfských školách (45 min):

<https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/12663174670-waldorfska-skola/41923510022>

Záznam slavnostního večera W100 v Obecním domě (nezkrácený):

<https://vimeo.com/kameramancz/review/354273650/fa80a8da24>